

KÜRESEL OKURYAZARLIK AĞI ÇEVRE EĞİTİMİNDE SAVUNUCULUK ÇALIŞTAYI

Bilgi Notu: 6-7 Ekim 2022’de İstanbul’da yüz yüze olarak gerçekleştirilen çalıştayların öncesinde KOZA temsilcileri iki çevrimiçi çalıştay oturumuna katıldılar. Bu oturumların amaçları tüm katılımcıların savunuculuğun temel kavramları, küresel yurttaşlık yaklaşımı ve çevre eğitimi konularında ortaklaşmasının sağlanması idi.

1. VİZYON

Doğa ile uyumlu, sürdürülebilir yaşam prensiplerini benimsemiş bireylerden oluşan bir Türkiye hayal ediyoruz.

2. SAVUNUCULUK AMACI

Türkiye’deki herkesin küresel yurttaşlık yaklaşımı ile hayat boyu uygulanabilecek bir çevre eğitimine ulaşmasını sağlamak.

Bilgi Notu: Tanışma oturumunda sonra gelen günün ilk oturumunun amacı vizyonu belirlemektir. Bu doğrultuda katılımcılarla öncelikle Çevre Eğitimindeki sorunların tespiti bir beyin fırtınası ile yapıldı. Kök sorun bulma yöntemi ile kolaylaştırılan bu oturumda çevre eğitimindeki sorunların kaynaklarına inildi. İyi bir vizyon cümlesinin taşıması gereken özellikler vurgulandıktan sonra katılımcılardan tek tek hayallerini post-itlere yazmaları istendi. Oturum sonunda bu hayal cümleleri okundu, aralarında ortaklaşan öğeler tespit edildi ve yukarıdaki iki cümle vizyon ve savunuculuk amacı olarak tanımlandı.

3. BAĞLAM ANALİZİ

Politik Durum:

- Siyasi partilerin seçim/parti programlarında çevre konuları yeterince yer almıyor, hatta zaman zaman çevre yıkımına sebep olabilecek pratikler yer alıyor. (-)
- Fevri yasa pratikleri, yasa yapıcıların tutumları (-)
- 2023 seçimleri (+,-)
- Paris Anlaşması, Yeşil Mutabakat gibi uluslararası anlaşmalar (+)
- Siyasi kutuplaşma ve ayrımcılık (-)
- Demokrasi ve özgürlük eksikliği (-)
- Parlamenter sistemin olmaması (-)
- Kamu kurumları arasındaki iletişimsizlik ve politika uyumsuzluğu (-)
- İklim Değişikliği Bakanlığı, Meclis İklim Komisyonu gibi yapıların kurulması, belediyelerde iklim müdürlüklerinin kurulması ve bu daire başkanlıklarının stratejik planlarda yer alması (+) Çevre komisyonlarının işe yarar olmaması (-)
- Göç hareketleri, bölgesel siyasi krizler ve kaynak sorunları (-)
- Savaş, kutuplaşma, siyasi kriz gibi nedenlerden ötürü çevre gündeminin öncelik olmaması (-)
- Enerji krizi (+ olabilir çünkü yenilenebilir enerjiye dönüşüm için bir sebep olabilir, - çünkü ekonomik kriz, pahalılık ve enerji sıkıntısına yol açar)
- AB uyum süreci (-)

Ekonomik Durum:

- Devletin bütçe önceliklerinde çevre gündemi veya eğitiminin olmaması (-)

- Enflasyon, TL'nin değer kaybı (-)
- İşsizlik (-)
- Ekonomik-sosyal haklara erişimin azalması (-)
- İnşaata yatırım yapılırken, tarıma yapılmaması, sektörel dağılımın dengesiz olması (-)
- Gelir dağılımındaki eşitsizlik, adaletsizlik (-)
- Rant, eko kırım (-)
- Erken okul terkleri (-)
- Yeşil badana (-)
- Özel sektörün sürdürülebilirlik konularına kaynak ayırmaları (+)
- Sürdürülebilir ürünlere olan talebin artışı (+)
- Ekonomik kriz (+,-)
- Tüketim kültürünün şekil değiştiriyor olsa da devam etmesi (-)
- Yeşil Mutabakat (+)
- Alternatif geçim kaynaklarının eksikliği (-)

Sosyal-Kültürel Durum:

- Genç iklim aktivisti hareketinin büyümesi (+)
- Medyanın bağımsız olmaması (-)
- Televizyonun insanları aşırı tüketime yönlendirmesi (-)
- Televizyonda çevre ve sürdürülebilirlik konularında bilgilendirmenin artması (+)
- Yeşil badana (-)
- Adil dönüşüm (+)
- Çevreciliğin zengin sporu olarak görülmesi (-)
- Türkiye'deki aktivist hareketteki bölünmüşlük (-)
- Bilimi reddeden görüşlerin varlığı (-)
- Kuşak çatışması (-)
- Toplumsal önyargılar (-)
- Toplumda hakim olan, çevre eğitiminde de kendisini gösteren ataerkil yaklaşım (-)
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle kişilere atfedilen roller (-)
- Gönüllü eksikliği (-)
- Toplumun değişime kapalı olması (-)
- Ötekileştirme (-)
- Kültürel Farklılıklar (-)

Teknolojik Durum:

- Sosyal medyanın yarattığı eko-kaygı (-)
- Sosyal medya araçlarının yaygınlaşması (+,-)
- Dijital zorbalık (-)
- Linç kültürü (-)
- Yankı odaları (-)
- Metaverse, sanal dünya (?)
- Uzaktan eğitimin kolaylaşması (+)
- İnternete erişim eksikliği (-)
- İnternette teyit edilmemiş bilgilerin artması (-)
- Teknolojinin doğayla bağımızı koparması (-)
- Teknolojik atıklar (-)
- Dijital bilgi toplamaya karşı güvensizlik (-)

- Sürdürülebilirlik için teknolojik yatırımların ve araştırmaların artması (+)
- Eğitim uygulamaları için teknolojik araçların gelişmesi (+)
- Dijital ayak izinin artması (-)

4. KÜRESEL OKURYAZARLIK AĞI SWOT ANALİZİ

S- Güçlü Yanları

- Farklı STK, inisiyatif ve belediyelerden oluşan ağın deneyim çeşitliliği
- Eğitim tasarlama ve uygulama konusundaki uzmanlığı
- Kapsayıcılığı
- Yurtdışı bağlantıları
- KOZA'ya ulaşmak kolay
- Gönüllü motivasyonu

W- Zayıf Yanları

- Bütçe az
- Ağ içi iletişim zayıf
- Dışarıya olan iletişimimiz zayıf
- 8 ilde sınırlı bir operasyon yürütüyor olmak
- Proje bazlı bir oluşum olması
- Ortak Politika Eksikliği

O- Fırsatlar

- Erişim noktasında gelişmeye açık
- Yürütme Kurulu kurulabilir
- KOZA sürdürülebilir bir ağ olabilir
- Sivil toplum güçlenme trendinde
- Yeni fonlar açılıyor
- Çevre eğitimi güncel bir konu

T- Tehditler

- Sivil toplum yarası
- Pandemi
- Ekonomik kriz
- Bölgedeki savaşlar

Bilgi Notu: Savunuculuk çalışmalarının sağlıklı ilerleyebilmesi için bu çalışmaların gerçekleşeceği bağlamın iyi bir şekilde analiz edilmesi, bu analizin hem dış etkenleri hem de savunuculuğu gerçekleştirecek kurum/kurumların kendi kapasite analizini içermesinin gerektiği vurgulandı. Bu amaçla kullanılacak birçok araçtan konumuza en uygun olduğunu düşündüğümüz PEST ve SWOT analizleri büyük grupta tartışma yöntemiyle gerçekleştirildi.

5. PAYDAŞ ANALİZİ

Beyin Fırtınası

KOZA Üyeleri
Milli Eğitim Bakanlığı

İstanbul İl MEM
İzmir İl MEM
Edremit İlçe MEM
İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa, Maraş, Adana, Çanakkale Belediyeleri
Nilüfer Belediyesi
Hatay, Antep Belediyeleri ile İl MEM
Bornova, Karşıyaka, Çiğli İlçe MEM ile Belediyeleri
Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Tülay Aktaş Gönüllü Kuruluşlar Güç Birliği
İzmir Kadın Kuruluşları Birliği
Bornova STK Ağı
TÜRKONFED
Tüketici Hakları Derneği
Gıdamız Geleceğimiz
Doğal Besin Bilinçlenme
Denge Denetleme Ağı
Kadıköy Kooperatifi
Üniversiteler; ODTÜ, Yaşar, DEÜ, Bahçeşehir, 18 Mart
OGM ve DKMP; Adana ve Muğla şubeleri
Kaymakamlıklar,
Belediye Birlikleri
Milletvekilleri
Siyasi Partiler
AB ve organları
Hayat Boyu Öğrenme Müdürlükleri
Medya
İklim çalışan gazeteciler
OSB dergileri
Youtube, Instagram, LinkedIn Influencerları
Gençlik ve Spor Bakanlığı
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Sanayi ve Ticaret Odaları
Kent Konseyleri
Kalkınma ve Planlama Ajansları
UN Global Compact
Özel Okullar
UNDP, UNEP
UGK
Yerel Gençlik Ağı
Sivil Toplum İlişkiler Müdürlükleri
Yurtdışı STK'lar
Cumhurbaşkanı ve ekibi
Meclis Komisyonları
Barolar
Hukuk Firmaları
Özel Sektör

GRUP 1	Düşük İlgili Paydaşlar	Yüksek İlgili Paydaşlar
Yüksek Etkili Paydaşlar	• Siyasi Partiler • Valilikler • CB ve Ekibi • Hukuk Büroları • Aile ve Sosyal Planlama Bakanlığı	• MEB • ÇŞ ve İklim Değişikliği Bakanlığı • Belediyeler • AB ve organları • Influencerlar • OGM
Düşük Etkili Paydaşlar	• Kaymakamlıklar • Sanayi ve Ticaret Odaları • Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü	• Meslek Odaları • Kent Konseyleri • Sivil Toplum Kuruluşları • İklim Gazetecileri

GRUP 2	Düşük İlgili Paydaşlar	Yüksek İlgili Paydaşlar
Yüksek Etkili Paydaşlar	• MEB • Diğer belediyeler ve üniversiteler • Özel Sektör • Barolar • Odalar	• KOZA ve bileşenleri • Vizyonu güçlü yerel yönetim ve üniversiteler • MEB • ÇŞİDB • AB Organları • UN
Düşük Etkili Paydaşlar	• İlçe Milli Eğitim • Kaymakamlıklar • Kent Konseyleri	• Diğer STK'lar • Aktivistler

GRUP 3	Düşük İlgili Paydaşlar	Yüksek İlgili Paydaşlar
Yüksek Etkili Paydaşlar	• MEB • Orman Bakanlığı • Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı • Kalkınma Ajansları • Genel Medya • Barolar • OGM	• Gençlik ve Spor Bakanlığı • İzmir, Ankara, Antalya Belediye ve Kent Konseyleri • İzmir Belediye AR-GE • İstanbul ve İzmir Planlama Ajansları • UN Global Compact, UNDP, UNEP, UNESCO • KOZA üyeleri • Çevre ve Eğitim alanında medya ve influencerlar

		- Gönüllü avukatlar - YÖK - AB Organları - Sivil Düşün - STGM - Çevreyi destekleyen firmalar
Düşük Etkili Paydaşlar	- Sanayi ve Ticaret Odaları - Kaymakamlıklar - Çevre il müdürlükleri	- YGDA - Kıyı Ege İklim Ağı - Üniversite Toplulukları - Ağlar - Üretim, Tüketim, tarım kooperatifleri

GRUP 4	Düşük İlgili Paydaşlar	Yüksek İlgili Paydaşlar
Yüksek Etkili Paydaşlar	- Valilik ve Kaymakamlıklar - Gençlik ve Spor Bakanlığı - Medya - Kent Konseyi - Barolar - Siyasi partiler - Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı - Meclis Komisyonları	- MEB, İl ve İlçe MEM - İzmir, İstanbul, Ankara, Nilüfer Belediyeleri - KOZA üyeleri - AB ve organları - Kalkınma Ajansları - Özel Okullar - Sosyal Medya - Üniversiteler
Düşük Etkili Paydaşlar	- Özel Sektör - OSB dergileri - Milletvekilleri	- Kooperatifler - Hukuk Firmaları

Bilgi Notu: Bağlam analizinin bir parçası olarak, paydaş analizinin önemi vurgulandı. Bu analizde savunuculuk yaparken özellikle politika yapma/belirleme gücüne sahip paydaşların hedeflenecek kurum olarak tespit edilebileceği; ayrıca bazı paydaşların ise savunuculuk yaparken hem kamuoyunu hem de karar vericileri etkileme güçleri dolayısıyla potansiyel müttefik olarak belirlenebileceği anlatıldı. Kurumların eforlarını bu paydaşlar arasından seçilecek olanlara odaklayabilmeleri için Paydaş Analizi Matrixi bir araç olarak tanıtıldı ve paydaşların konuyla ilgili etkileri ve ilgilerine göre bu matrixe yerleştirilmeleri istendi. Önce toplu bir beyin fırtınası ile olabilecek tüm paydaşlar sıralandıktan sonra, katılımcılardan 4 ayrı gruba ayrılarak kendi paydaş analizlerini yapmaları istendi.

6. POLİTİKA ÖNERİLERİ

Belediyeler:

KİM	NE YAPSIN	NASIL YAPSIN	YORUM/ÖNERİ
Belediyeler	Stratejik plana eklemeli (4 yıl)	Bütün iş bileşenleri ile ilgili STK'lardan görüş alarak	- Eklemek yetersiz kalabilir, var olanlar revize edilmeli
	Çevre eğitimi eylem planı oluşturma (2-3 yıl)	Kadın, genç, engelli, çocuk, mülteci (dezavantajlı gruplar için)	Tüm insanları kapsamalı
	Kurum içi kapasite geliştirme	Üst yönetim ve personel için STK işbirliği ile çevre eğitimi	Sadece STK yeterli değil
	Çevre eğitimine uygun yapısal destekler yapılması	Compost, geri dönüşüm vs.	Yetersiz, temel kavramlar içselleştirilmeli
	Hedef gruplara çevre eğitimi yaygınlaştırılsın	KOZA üyesi kurumlarla işbirliği ile ve informal (non-formel daha doğru) metotlarla	İl MEM, diğer STK'lar ve üniversitelerle işbirliği
	AR-GE çalışmalarına daha çok bütçe ayrılmalı	Uygun kaynak yönetim stratejilerinin geliştirilmesi ile	
	Diğer fon kaynaklarından bütçe ve sürdürülebilirlik desteği	Türkiye Barolar Birliği, UN, AB, Büyükelçilik ve vakıflar ile	
	Kapalı sistemleri (Su, enerji, gıda gibi) görünür hale getirsin	Saha eğitimleri, şeffaflık birimleri, okullar ve şirketler ile işbirliği	

Gençlik ve Spor Bakanlığı:

KİM	NE YAPSIN	NASIL YAPSIN	YORUM/ÖNERİ
GSB	Stratejik planına çevre eğitim modelini koyar	STK'larla işbirliği yaparak, uzman desteği alarak model geliştirilir. Gençlik	Kulüplerde ve gençlik kamplarında çevre

		merkezlerinde eğitici eğitimi, gençlik kamplarında deneyimleme	eğitim modelinin entegre edilmesi
	İl ve İlçe müdürlüklerinin görevlendirilmesi ve eğitimlerin yaygınlaştırılması	Gençlik merkezleri, yurtlar, spor kulüpleri, gençlere ve eğitmenlere eğitim	
	Çevre ile Gençlik alanlarında çalışan STK'lara fon desteğinin sağlanması	Fon ve proje başvurusu açılması	
	Çevre eğitim birimlerinin oluşturulması	Gençlik merkezlerini dahil ederek, 17-30 yaş grubuyla işbirliği yaparak	
	Alt federasyonlarda (tenis, güreş gibi) çevre ile uyumlu çalışmalar birliği kurulsun	Kamuoyunu etkilemek için sporcuları dahil ederek	

Milli Eğitim Bakanlığı:

KİM	NE YAPSIN	NASIL YAPSIN	YORUM/ÖNERİ
MEB	Anaokulundan lise gruplarına kadar küresel yurttaşlık bilinci ve çevre eğitimi modeli müfredata entegre edilmeli	Doğru aktörlerden (doğa bilimciler, sosyolog, psikolog, eğitimciler...) oluşan komisyonlar kurarak	- Daha spesifik isimler, Temel Eğitim Genel Müdürü. - Ama isimler değiştiğinde?? - Okul çevrelerinin bu eğitime uygun hale getirilmesi
Yaşam boyu öğrenme merkezi, HEM, SEM	Çocuklar ve ailelerine, yetişkin gruplarına uygulamalı çevre eğitimi modeline uygun programlar tasarlanmalı	Doğru aktörler, STKlar bu merkezlerle işbirliği yapsın	Duvarsız okul, deneysel yöntemler, kreş ve okul öncesi için
Bursa İl MEM ve BEBKA	Çevre eğitim modelini yaygınlaştırmak	Pilot okullar belirleyerek çevre eğitimi modelinin uygulanması (50 okul örneğin)	Erasmus, ESC gibi projelerle uluslararası işbirliği

MEB	Öğretmenlere çevre eğitimi verilmesi	Hizmet içi eğitim ve/veya YÖK işbirliğiyle eğitim fakültelerinde verilebilir	
------------	--------------------------------------	--	--

Siyasi Partiler:

KİM	NE YAPSIN	NASIL YAPSIN	YORUM/ÖNERİ
TBMM Çevre Komisyonu Başkanı (Muhammet Balta)	Çevre eğitimi modülünü desteklemek için ödenek versin	TBMM çevre komisyonu üyeleri ile tam mutabakat sağlayarak yasa tasarısı vermek	İklim değişikliği komisyonu için ödenek
CHP Merkez Yönetim Kurulu Doğa Hakları ve Çevreden sorumlu başkan yardımcısı	2023 seçimlerinde seçim öncesi ve sonrasında parti politikalarında uzun vadeli çevre politikaları geliştirmeli	Tüm parti teşkilatına çevre eğitim modülünün verilmesini sağlayarak	Kadın kolları ile bünyesindeki belediyelere yönerge gönderilmesi
Siyasi parti gençlik kolları	Parti okullarına katılan üyelere “çevre okuryazarlığı” başlığında eğitimlerin alınması zorunlu kılınır		Meclis toplantılarına çevre ile ilgili STK’ların katılımının sağlanması
Tüm siyasi partiler	Çevre ve sürdürülebilirlik eylem planlarını parti programlarına entegre etmeliler	Anketler ve danışma mekanizmaları oluşturarak	
	Seçmen bilinçlendirme çalışmaları yapsın	Meclis konuşmaları, eylemler vs. entegre edilsin	

Bilgi Notu: Yüz yüze yapılan çalıştayın ikinci gününe, katılımcıların önceki günün çalışmalarını hatırlamaları için flipchartları dolaşmaları ile başladı. Önceki günün son oturumunda belirlenen yüksek etkili ve yüksek ilgili paydaşlardan çevre eğitimi ile ilgili politika yapma gücü en fazla olan 4 tanesi kolaylaştırıcılar tarafında belirlendi. Bunlar, MEB, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Belediyeler ile Siyasi Partilerdi. Katılımcılar yine 4 gruba ayrıldılar ve istasyon metoduyla her grup her bir hedef kurum için politika önerisi geliştirdiler. İstasyon metodu sayesinde kendilerinden önce gelen önerileri okuyup değerlendirebildiler ve varsa yorum ve önerilerini de bu flipchartlara eklediler.

7. KOZA OLARAK NE YAPABİLİRİZ?

1. Değişim Teorisi

Hedef Kurum: İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Etkinlikler: KOZA Çevre Okuryazarlığı Okul Öncesi modülünün öğretmenlere uygulanması

Hedef Kitle: Okul öncesi öğrencileri ve öğretmenleri

Eğer, Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünü, KOZA Çevre Okuryazarlığı Okul Öncesi modülünü okul öncesi öğretmenlerine uygulanması konusunda ikna edersek, proje amaçları doğrultusunda hareket edilmiş ve vizyonumuza koyduğumuz doğa ile uyumlu, sürdürülebilir yaşam prensiplerini benimsemiş okul öncesi öğrencilerinin yetişmesi amacımıza ulaşmış oluruz.

2. Değişim Teorisi

Hedef Kurum: Üniversite Rektörlüğü

Etkinlikler: Üniversite temsilcileri ile düzenlenen çevre eğitimi atölyeleri ile çevre hakkında topluluk kurmak

Hedef Kitle: Üniversite öğrencileri

Eğer üniversitedeki gençlerin çevre eğitim atölyelerine katılımını sağlarsak, üniversite rektörlükleri üzerinde bir baskı kurabilir ve proje sonunda doğayla uyumlu bireylerin yetişmesi sağlanabilir.

3. Değişim Teorisi

Hedef Kurum: Çevre alanında çalışan STKlar, platformlar, ağlar

Etkinlikler: Eğitimci eğitimleri, eğitimlerde mentorluk desteği

Hedef Kitle: Çevre ve Eğitim alanında çalışan öncü STK'larda çalışanlar

Eğer çevre ve eğitim alanında çalışan STK çalışanlarını temel çevre eğitimci eğitimlerine katılmaları için harekete geçirebilirsek, bu alanda çalışan diğer STK'lar, platformlar ve ağlar üzerinde gerekli baskı oluşur ve proje sonunda küresel yurttaşlık yaklaşımı ile hayat boyu uygulanabilecek bir çevre eğitimi modelinin yaygınlaşması için hareket ederler ve vizyonumuzda bulunan etki gerçekleşir.

4. Değişim Teorisi

Hedef Kurum: MEB ve 7 bölgedeki seçili il milli eğitim müdürlükleri

Etkinlikler: Çalıştaylar, eğitimler, müdürler, eğitimciler vb. yetkililerin yer aldığı yuvarlak masa toplantıları

Hedef Kitle: 7 bölgede seçilmiş pilot okullarda görev alan öğretmenler

Eğer 7 bölgede seçilmiş olan pilot okullarda görev alan ilköğretim öğretmenlerini temel çevre eğitimlerine, toplantı ve çalıştaylara dahil edersek MEB ve bu bölgedeki müdürlüklerin üzerinde gerekli baskı oluşur ve proje sonunda hedeflediğimiz amaçlara erişmek için gerekli etki gerçekleşir.

5. Değişim Teorisi

Hedef Kurum: İzmir Büyükşehir Belediyesi ve ilgili birimler

Etkinlikler: İşbirliği talep toplantıları, mevcut durum ve ihtiyaç analizi, dış paydaş toplantısı, toplantılardan sonra eylem planı oluşturulması ve yol haritası belirlenerek ilgili eğitim, çalıştay vb. etkinlikler

Hedef Kitle: İzmir Büyükşehir Belediyesi yönetici ve personelleri

Eğer, İzmir Büyükşehir Belediyesi yönetici ve personelleri, işbirliği talep toplantıları, mevcut durum ve ihtiyaç analizi, dış paydaş toplantısı, toplantılardan sonra eylem planı oluşturulması ve yol haritası belirlenerek ilgili eğitim, çalıştay vb. etkinliklerine katılmaları için harekete geçirebilirsek İzmir Büyükşehir Belediyesi ve ilgili birimlerinin üzerinde gerekli baskı oluşur ve proje sonunda KOZA'nın amacına uygun hareket eder ve vizyonumuza koyduğumuz etki gerçekleşir.

Eğer İBB işbirliği ile oluşturduğumuz eylem planı çerçevesinde düzenlenen etkinliklerimizde İzmir yerelindeki STK'ları katılmaları için harekete geçirebilirsek İzmir'deki STK toplulukları üzerinde gerekli baskı oluşur ve proje sonunda KOZA'nın amacına uygun hareket ederler ve vizyonumuza koyduğumuz etki gerçekleşir.

Bilgi Notu: Hedeflenecek kurumların geliştirmeleri beklenen politikalar belirlendikten sonra, katılımcılar Küresel Okuryazarlık Ağı olarak ne yapabileceklerine odaklandılar. Bu odaklanmanın stratejik bir düşüncenin ürünü olabilmesi için Değişim Teorisi aracını kullanacağımız belirtildi. Değişim teorisinin; Davranışsal, Kültürel, Politik ve Altyapısal değişimlerden birine veya aynı anda birden fazlasına odak olabileceği anlatıldı. Katılımcılar çevre eğitiminde savunuculuk çalışmalarının bu dört değişimi de çeşitli seviyelerde hedefleyebileceğinde hemfikir oldular. İyi bir değişim teorisi çalışmasının öğeleri tanıtıldı. Bunlar, vizyon (veya etki), amaç (savunuculuk amacı), hedeflenecek kurum, harekete geçirilecek hedef kitle ve bu hedef kitle ile gerçekleştirilecek etkinlikler olarak tanıtıldı. Farklı değişim teorisi uygulamalarında eklenebilecek yeni öğeler olabileceği anlatıldıktan sonra, katılımcılara iki günlük çalıştay tasarımı, bütünsel bir değişim teorisinin parçaları olduğu paylaşıldı ve bu konularda önerildiği gibi iyi bir değişim teorisinin tasarımının tersten (önce vizyonun belirlenmesi) olması gerektiği anlatıldı. Bu girişin ardından katılımcılar 4 gruba ayrıldılar ve herkes önceden belirlenmiş Vizyon, Savunuculuk Amacı ve Hedeflenecek Kurumların yanına, etkinlikler ile hedef kitle seçimlerini eklediler ve kendi değişim teorisi cümlelerini oluşturdular.

Bilgi Notu: Değerlendirme oturumunda hem çalıştay süreci değerlendirildi, hem de Küresel Okuryazarlık Ağının konuyla ilgili planları paylaşıldı. Buna göre, KOZA temsilcilerine yapılacak bir çağrıyla, özellikle Çalıştay katılımcılarının teşvik edildiği bir Çalışma Grubu kurulacağı anlatıldı. Bu çalışma grubu çalıştayın çıktıları üzerine derinlemesine çalışmaya devam edecek, bu çalışmanın çeşitli aşamalarını Ağ ile paylaşacak, zaman zaman gerçekleşecek Avrupa Çalışma Ziyaretlerine katkı verecek ve proje sonlarına doğru gerçekleşecek yüz yüze etkinliklerle hem konunun paydaşlarını sürece dahil edecek, hem de Çevre Eğitiminde Savunuculuk Politika Belgesinin tamamlanması ve kamuoyuna sunulması konularında sorumluluk alacak.